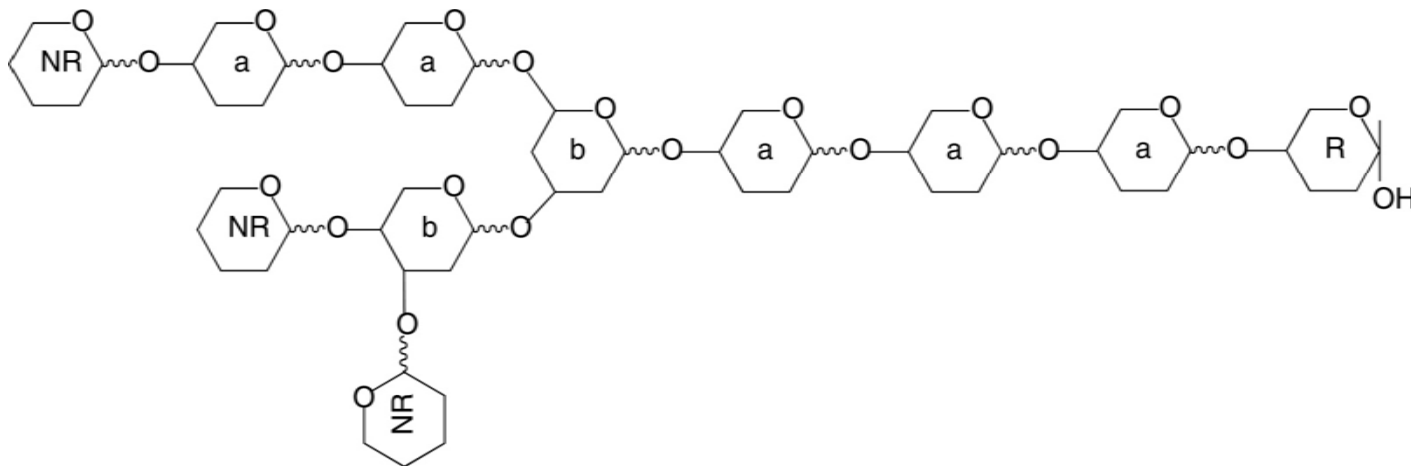

مقدمه ای بر هیدروکلوئیدها و کاربرد آن ها

پلی ساکاریدها

- تعریف
- نامگذاری سیستماتیک: پسوند an

انتهای غیر احیاء کننده - NR
انتهای احیاء کننده - R
واحدهای زنجیر - a
نقطه انشعاب - b

طبقه بندی

- ۱) نشاسته ها که ممکن است بصورت خام، پیش ژلاتینه شده و اصلاح شده باشند.
- ۲) سلولز و مشتقات سلولزی
- ۳) عصاره های جلبک های دریایی مانند آلجینات ها، کاراژینان ها، آگار و فوریسلاران
- ۴) صمغ ها یا تراویده های گیاهی مانند صمغ عربی، کارایا و کتیرا
- ۵) صمغ های حاصل از دانه ها مانند افاقیا و گوار
- ۶) عصاره های گیاهی مانند پکتین ها
- ۷) صمغ های میکروبی مانند زانتان

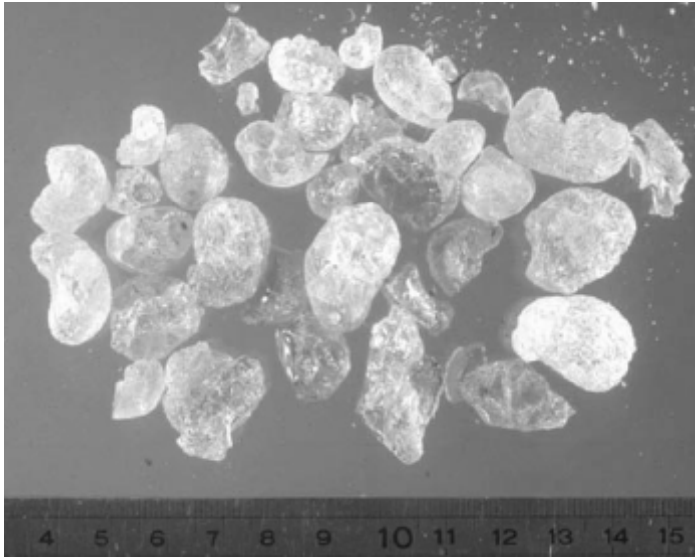
کاربرد پلی ساکاریدها

- ظرفیت اتصال به آب
- ویژگیهای رئولوژیکی
- توانایی تشکیل فیلم و ژل
- توانایی محبوس ساختن ترکیبات عطری
- فشار اسمزی
- واکنش پذیری شیمیایی
- افزایش طعم و شیرین کردن

شباهت ها و تفاوت های پروتئینها و پلی ساکاریدها

تفاوت ها		شباهت ها
پلی ساکاریدها	پروتئین ها	
ساختمان های مشابه	ساختمان های بسیار گسترده	پلیمرهای طبیعی
غیرواکنش پذیر	واکنش پذیر	حضور گسترده در کلونیدهای غذایی
ساختارخطی یا شاخه دار	ساختار خطی	استفاده در فرآورده های دارویی و بهداشتی
انعطاف ناپذیر	انعطاف پذیر	پلیمرهای برگشت پذیر به طبیعت
وزن مولکولی بالا	وزن مولکولی متوسط	ساختمان پیچیده
حجم مولکولی بزرگ	حجم مولکولی کوچک	رفتار پیچیده تجمع
آبدوست	دوگانه دوست	ترکیبات تشکیل دهنده ژل / پایدار کننده
ترکیبات فعال سطحی نیستند	ترکیبات فعال سطحی هستند	
غیریونی یا باردار	باردار	
غلیظ کننده / نگهدارنده آب	امولسیفایر / تشکیل کف	
غبرحساس به حرارت	حساس به حرارت	
اتصال سطحی ضعیف	اتصال سطحی قوی	

هیدروکلوئید

تعریف

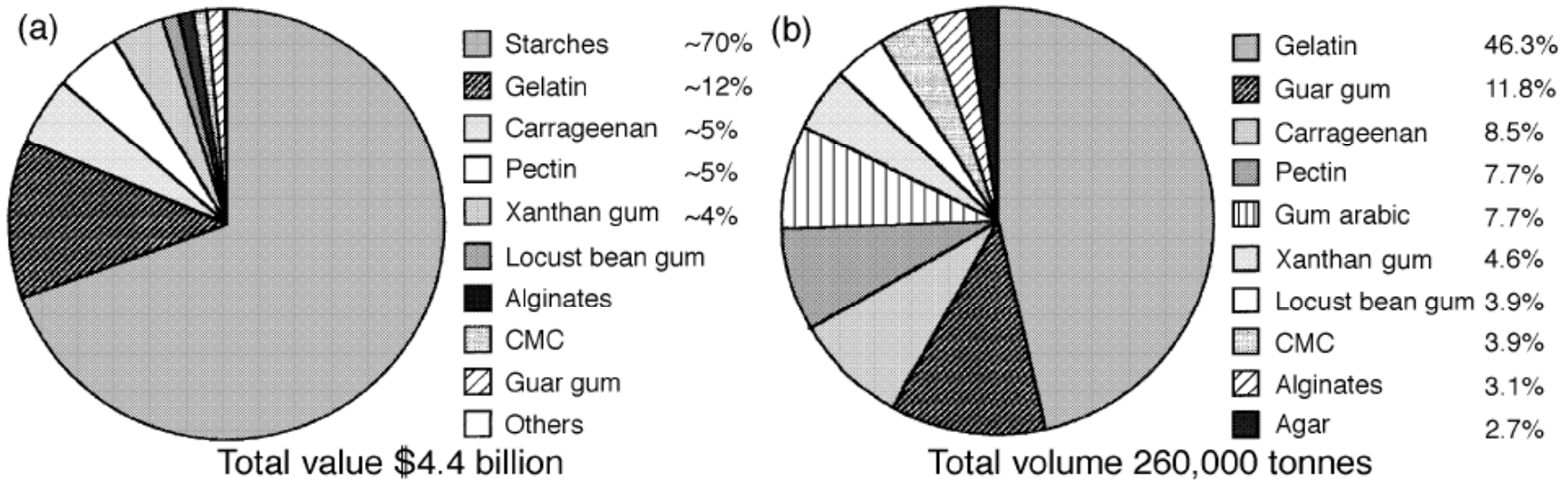
• بیوپلیمرهای آبدوست با وزن مولکولی بالا

• غلیظ کنندگی، ایجاد ژل، پایدارسازی کف، امولسیون و دیسپرسیون، ممانعت از تشکیل کریستالهای شکر و یخ، کنترل آزاد شدن طعم و ...

مهمترین هیدروکلوئیدها و کاربرد آنها

هیدروکلوتید	خصوصیت کاری اصلی
کراچینان	غلیظ کننده، تشکیل دهنده ژل، پایدار کننده، امولسیفایر
گراتان	غلیظ کننده، پایدار کننده، امولسیفایر، تشکیل دهنده کف
ژلان	غلیظ کننده، تشکیل دهنده ژل، پایدار کننده
گوار	غلیظ کننده، پایدار کننده، امولسیفایر
فورسازان	غلیظ کننده، تشکیل دهنده ژل، پایدار کننده، امولسیفایر
مصنوع لوبیای اذقیبا	غلیظ کننده، تشکیل دهنده ژل
مصنوع عربی	امولسیفایر، پایدار کننده، غلیظ کننده
پکتین	تشکیل دهنده ژل، غلیظ کننده، پایدار کننده
سلولز ریپر کریستال	ممدکالوچه شدن، امولسیفایر، پایدار کننده، معلق کننده
تراگانانت	امولسیفایر، پایدار کننده، غلیظ کننده
تازایا	امولسیفایر، پایدار کننده، غلیظ کننده
تنجاک منان	تشکیل دهنده ژل، غلیظ کننده، امولسیفایر، پایدار کننده
پروپیلن گلیکول آلزینات	غلیظ کننده، امولسیفایر
آلزینات ها	غلیظ کننده، پایدار کننده
هیدروکسی پروپیل سلولز	غلیظ کننده، امولسیفایر، پایدار کننده، اتصال دهنده، معلق کننده، پوشش دهنده
هیدروکسی پروپیل متیل سلولز	امولسیفایر، غلیظ کننده، پایدار کننده
کریوکسی متیل سلولز سدیم	غلیظ کننده، پایدار کننده، معلق کننده
آگار	غلیظ کننده، پایدار کننده

بازار جهانی هیدروکلوئید

(a) Value of world market for individual hydrocolloids. (b) Volume of world market for individual hydrocolloids.

تقسیم بندی هیدروکلوئیدها از لحاظ منشأ

ترشحات	عصاره‌ها	آردها	تخمیری	اصلاح شده‌های شیمیایی	سنتزی
صمغ عربی	جلبکها	غلات	دکستران	مشتقات	پلی وینیل
کتیرا	آگار	نشاسته	گزارتان	مشتقات دیگر	پیرولیدن، پلیمرهای کربوکسی وینیل،
کاریا	آلژینات	سولوز میکروکریستال	کوردلان	نشاسته اصلاح شده،	پلیمرهای پکتین با متوکسیل کم،
گانی	کاراجینان		هیدروکسی پرپیل سلولز	آلژینات پروپیل گلیکول	
	فورساران		هیدروکسی پرپیل سلولز		

انتخاب هیدروکلویدها (قیمت)

Hydrocolloid	Principal function	Cost \$/kg in 1983*	Cost \$/kg in 1993**	Cost \$/kg in 1999***
Agar	Gelling agent	15.0–15.4	19.72	
Alginate	Gelling agent	7.7–9.9	6.58	
Arabic	Emulsifier	2.64	3.69	
Carrageenan	Gelling agent	5.5–13.2	7.35	8–17.6
Processed eucheama seaweed	Gelling agent			8
Carboxymethyl cellulose	Thickener	3.5–4.4	3.18	4.8–8
Hydroxypropyl cellulose	Thickener and emulsifier	6.6–8.3		
Methyl cellulose	Thickener, emulsifier and gelling agent	6.6		9.6–11.2
Microcrystalline cellulose	Thickener and gelling agent	3.9–4.3		
Gelatin	Gelling agent	4.4	4.04	5.72–9.02
Guar gum	Thickener	1.0–1.1	0.77	2.86
Karaya	Thickener	4.6	2.89	
Locust bean gum	Thickener	4.6	6.40	
Pectin	Gelling agent	7.6	9.19	11.2–16
Pectin (low methoxy)	Gelling agent	10.6		
Propylene glycol alginate	Emulsifier and foam stabiliser	9.1		
Starch	Thickener and gelling agent	0.5		
Starch (modified)	Thickener and gelling agent	1.3		
Tragacanth	Thickener	26.4–35.2	9.60	
Xanthan gum	Thickener	13.4		13.64

سیستم نمره دهی بین المللی

Polysaccharide	INS number	Function
Alginic acid	400	Thickening agent, stabiliser
Sodium alginate	401	Thickening agent, stabiliser, gelling agent
Potassium alginate	402	Thickening agent, stabiliser
Ammonium alginate	403	Thickening agent, stabiliser
Calcium alginate	404	Thickening agent, stabiliser, gelling agent, antifoaming agent
Propylene glycol alginate (propane-1,2-diol alginate)	405	Thickener, emulsifier, stabiliser
Agar	406	Thickener, stabiliser, gelling agent
Carrageenan (including furcelleran)	407	Thickener, gelling agent, stabiliser, emulsifier
Processed Euchema Seaweed	407a	Thickener, stabiliser
Bakers yeast glycan	408	Thickener, gelling agent, stabiliser
Arabinogalactan	409	Thickener, gelling agent, stabiliser
Locust bean gum	410	Thickener, gelling agent
Oat gum	411	Thickener, stabiliser
Guar gum	412	Thickener, stabiliser and emulsifier
Tragacanth gum	413	Emulsifier, stabiliser, thickening agent
Gum arabic (Acacia gum)	414	Emulsifier, stabiliser, thickener
Xanthan gum	415	Thickener, stabiliser, emulsifier, foaming agent
Karaya gum	416	Emulsifier, stabiliser and thickening agent
Tara gum	417	Thickener, stabiliser
Gellan gum	418	Thickener, gelling agent and stabiliser
Gum ghatti	419	Thickener, stabiliser, emulsifier
Curdlan gum	424	Thickener, stabiliser
Konjac flour	425	Thickener
Soybean hemicellulose	426	Emulsifier, thickener, stabiliser, anticaking agent

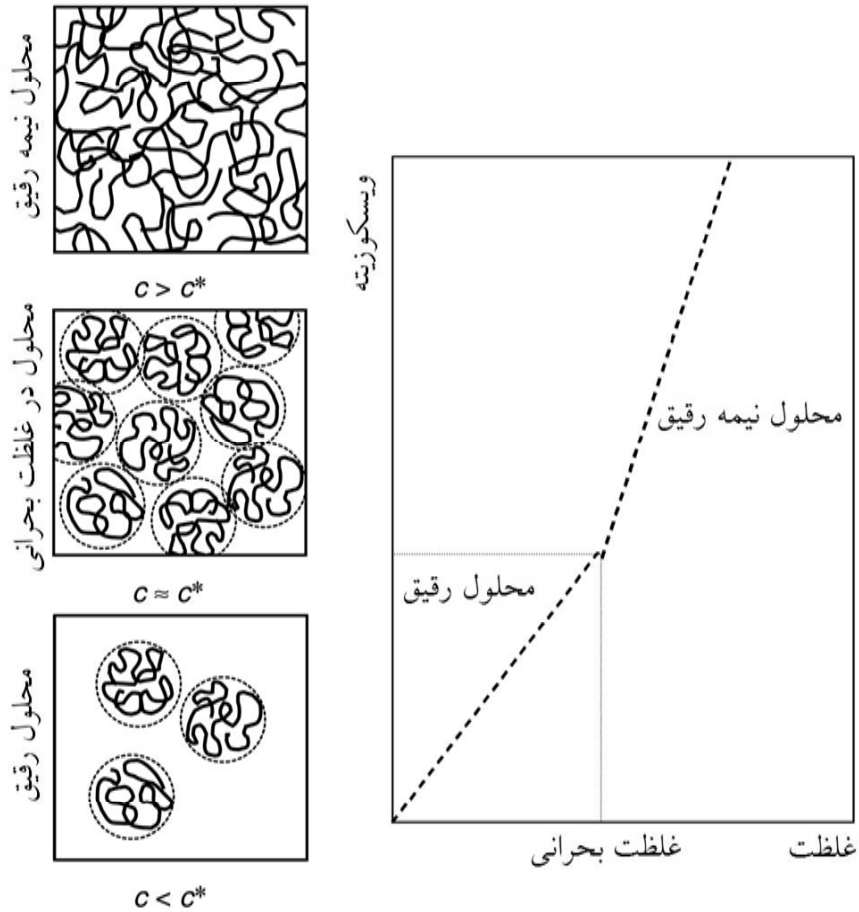
سیستم نمره دهی بین المللی (ادامه)

Polysaccharide	INS number	Function
Pectin	440	Thickener, stabiliser, gelling agent, emulsifier
Cellulose	460	Emulsifier, anticaking agent, texturiser, dispersing agent
Microcrystalline cellulose	460 (i)	Emulsifier, anticaking agent, texturiser, dispersing agent
Powdered cellulose	460(ii)	Anticaking agent, emulsifier, stabiliser and dispersing agent
Methyl cellulose	461	Thickener, emulsifier, stabiliser
Ethyl cellulose	462	Binder, filler
Hydroxypropyl cellulose	463	Thickener, emulsifier stabiliser
Hydroxypropyl methyl cellulose	464	Thickener, emulsifier stabiliser
Methyl ethyl cellulose	465	Thickener, emulsifier, stabiliser, foaming agent
Sodium carboxymethyl cellulose	466	Thickener, stabiliser, emulsifier
Ethyl hydroxyethyl cellulose	467	Thickener, stabiliser, emulsifier
Cross-linked sodium carboxymethyl cellulose	468	Stabiliser, binder
Sodium carboxymethyl cellulose, enzymatically hydrolysed	469	Thickener, stabiliser

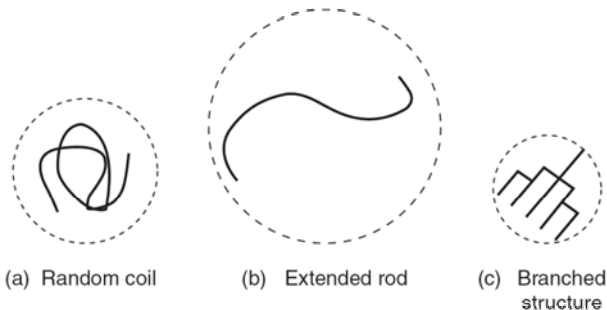
سیستم نمره دهی بین المللی (INS) برای نشاسته اصلاح شده

Modified starch*	INS number
Dextrin (roasted starch)	1400
Acid treated starch	1401
Alkali treated starch	1402
Bleached starch	1403
Oxidised starch	1404
Monostarch phosphate	1410
Distarch phosphate	1412
Phosphated distarch	1413
Acetylated starch	1414
Starch acetate	1420
Acetylated distarch adipate	1422
Hydroxypropyl starch	1440
Hydroxypropyl distarch phosphate	1442
Starch sodium octenyl succinate	1450
Starch, enzyme treated	1405

غلظت فاز پراکنده (ادامه)

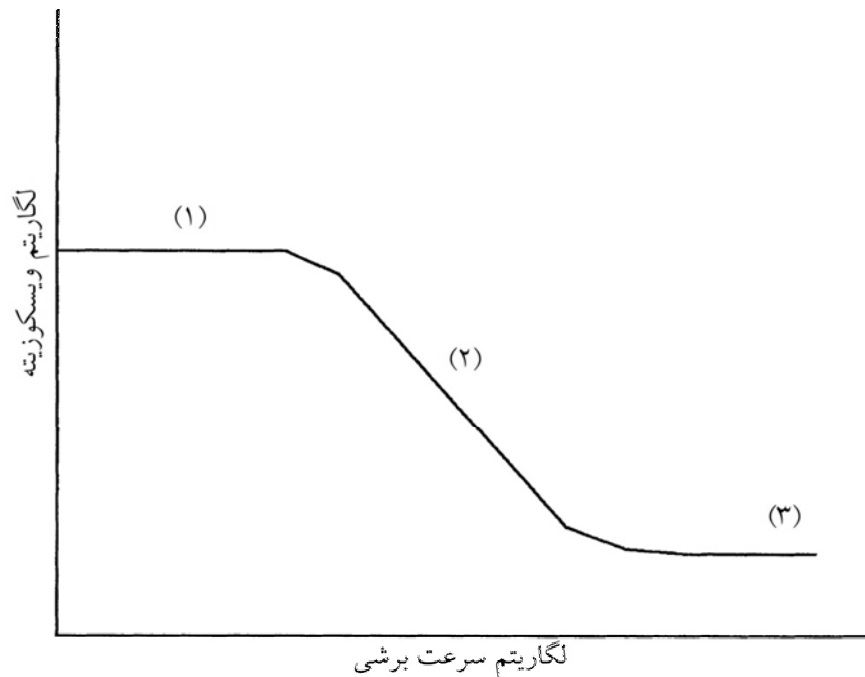

- دیسپرسیون ماکرومولکول ها (پروتئین ها و پلی ساکاریدها)
 - غلظت بحرانی: تداخل و همپوشانی ماکرومولکول ها و افزایش ویسکوزیته با شدت بالا
 - ✓ محلول رقیق (زیر غلظت بحرانی)
 - ✓ محلول نیمه رقیق (بالای غلظت بحرانی)
 - بستگی نداشتن رقت محلول به غلظت آن
 - ✓ فضای اشغال شده توسط بیوپلیمر
- شکل، اندازه و نفوذپذیر بودن آن نسبت به حلال

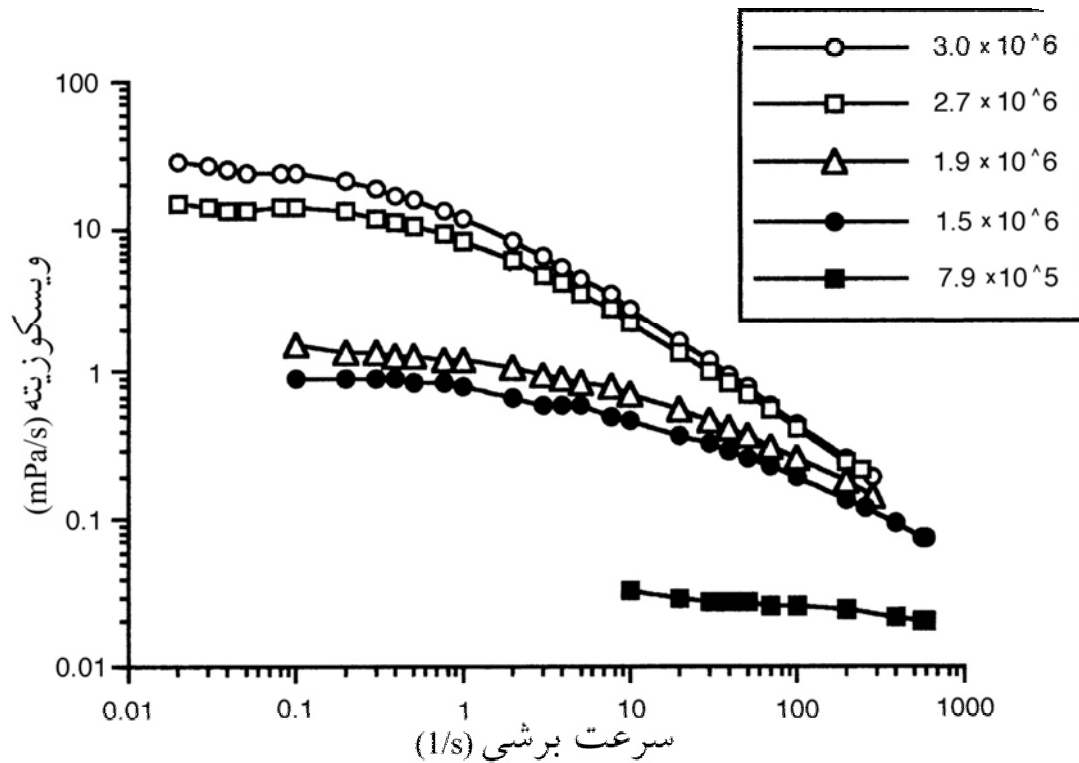
غلظت فاز پراکنده (ادامه)

- رفتار محلول های بیوپلیمر زیر غلظت بحرانی: نیوتونی
- رفتار محلول های بیوپلیمر بالای غلظت بحرانی: غیر نیوتونی (عمدتاً رقیق شونده با برش)

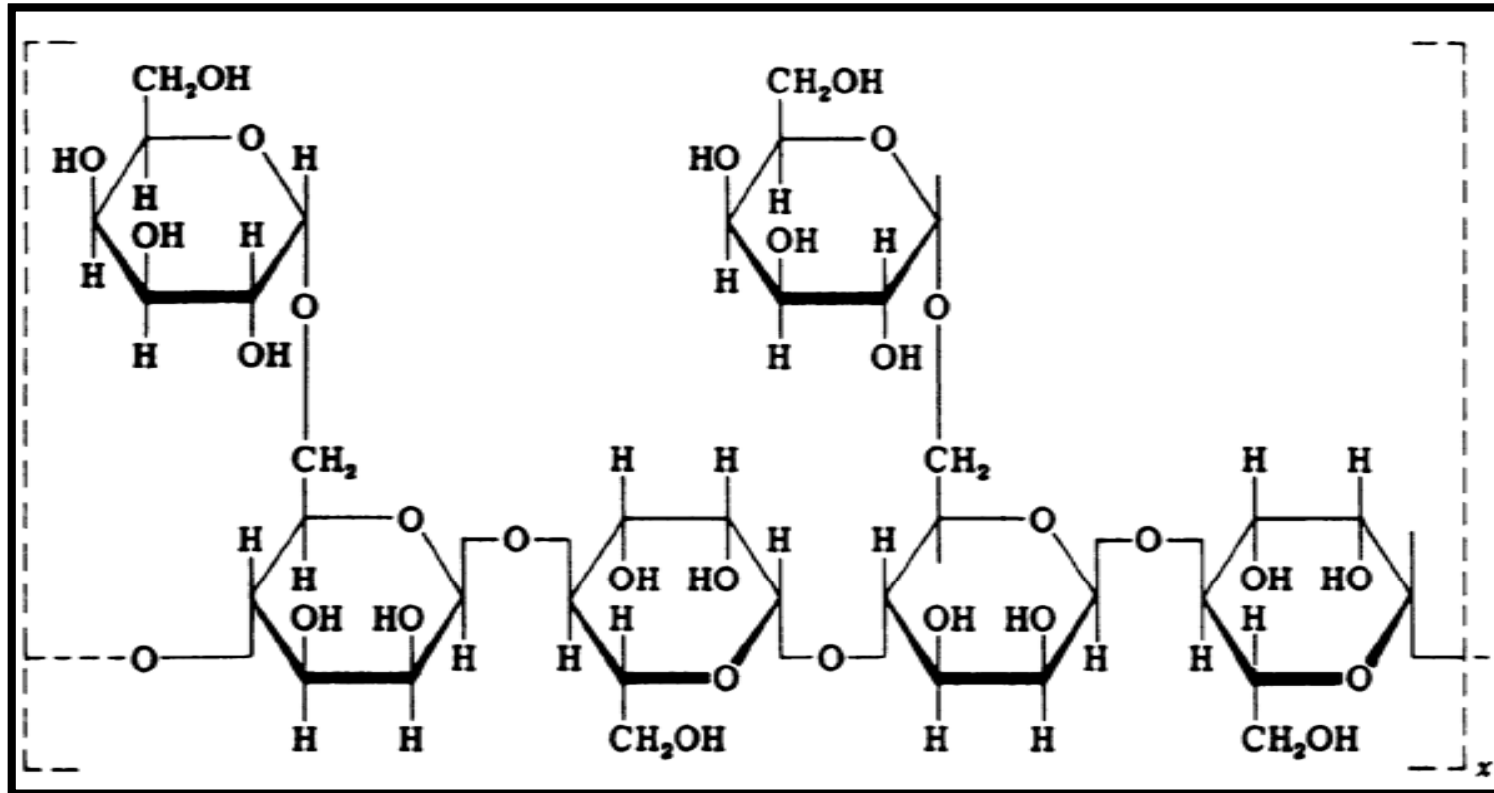

غلظت فاز پراکنده (ادامه)

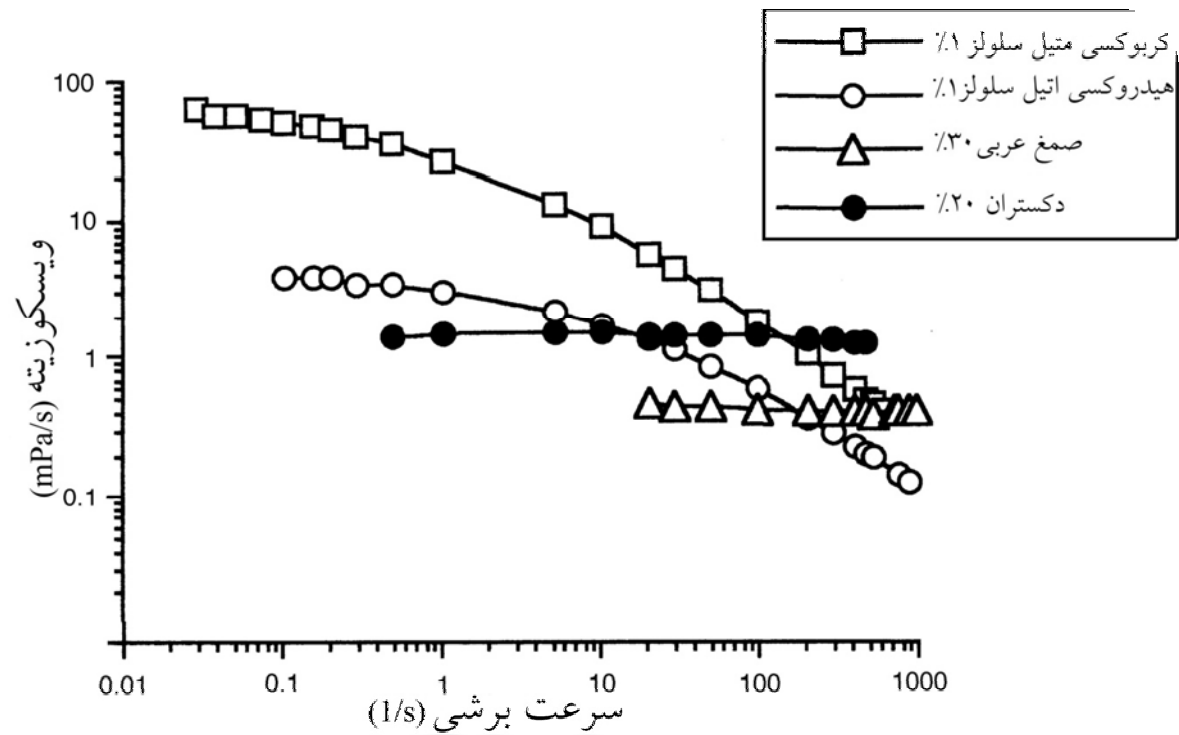
- وابستگی زیاد ویسکوزیته محلول های بیوپلیمری به وزن مولکولی
- محلول ۱٪ صمغ گوار

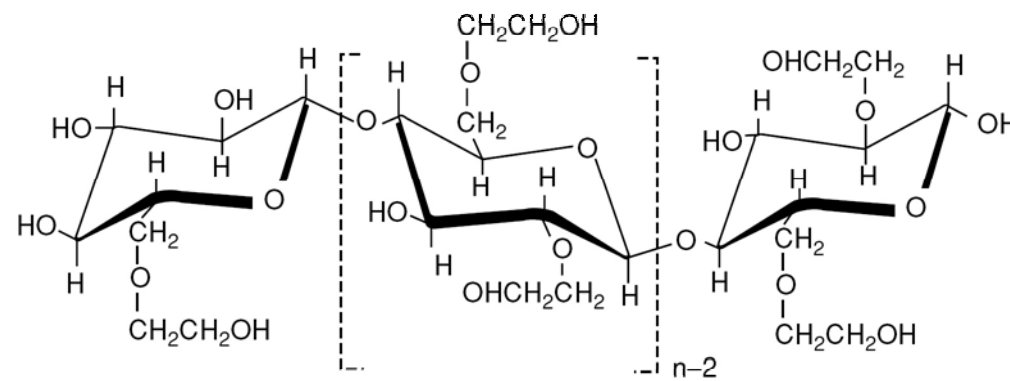
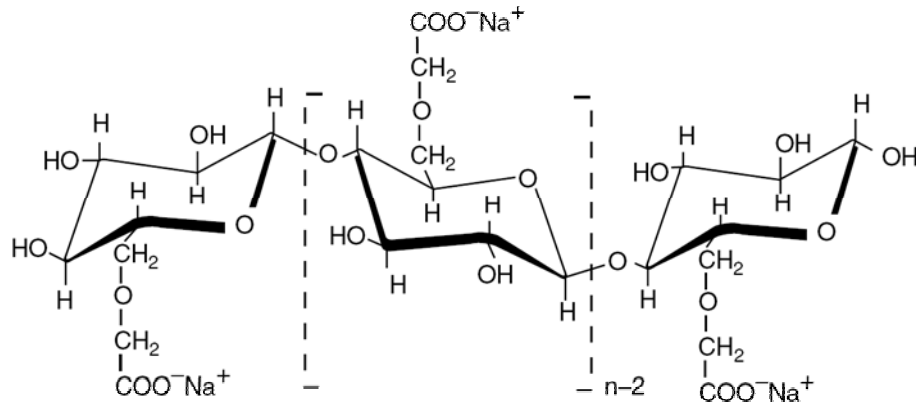
صمغ گوار

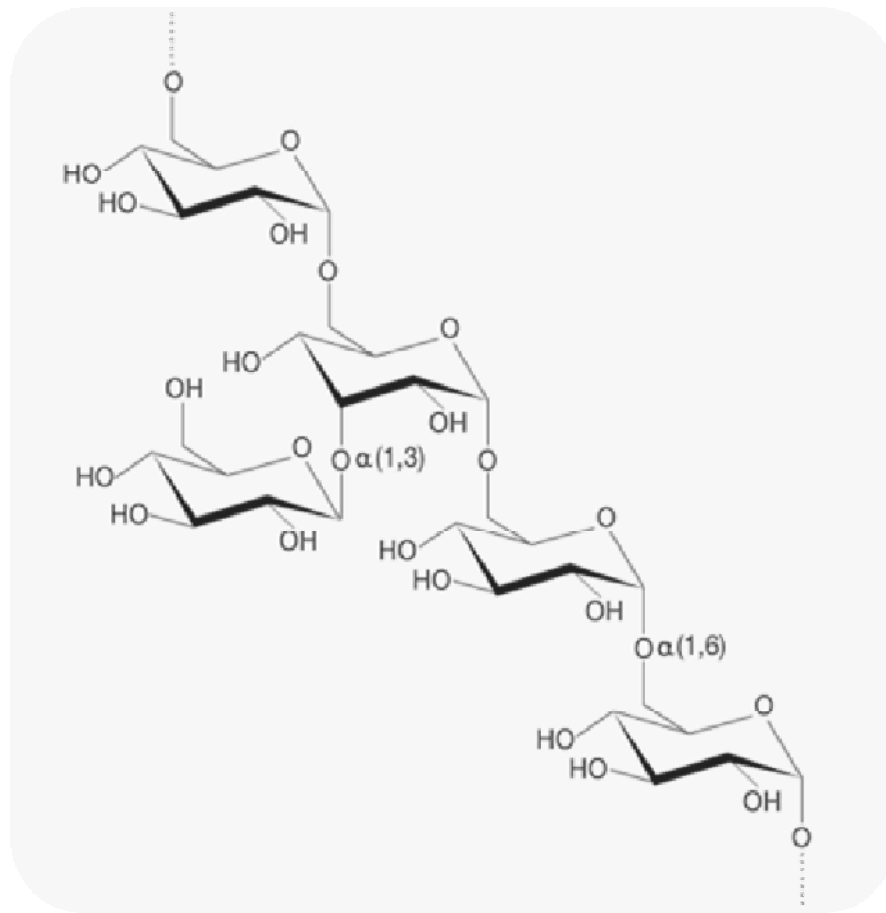
تاثیر شکل بر اندازه هیدرودینامیکی مولکول های بیوپلیمر

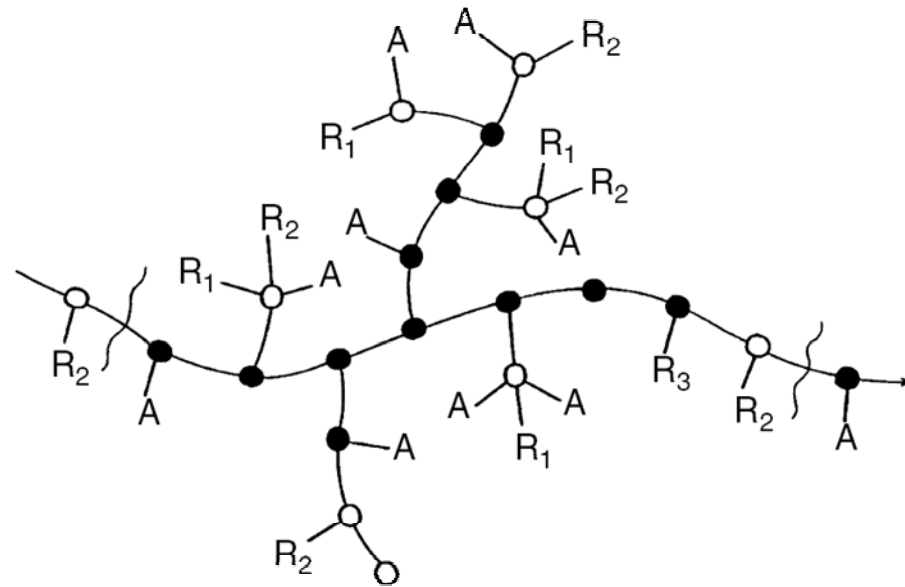
مشتقات سلولزی

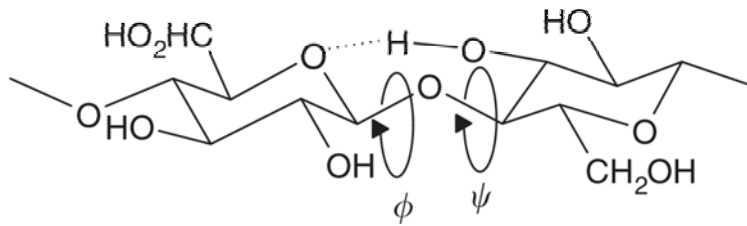
دکستران

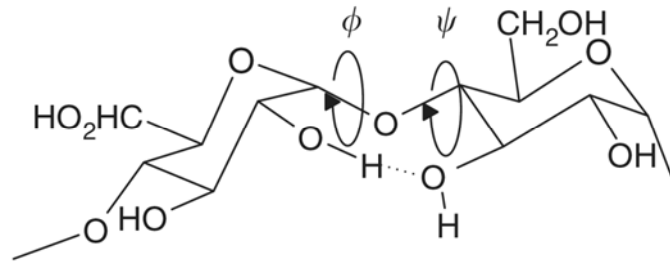
صمغ عربي

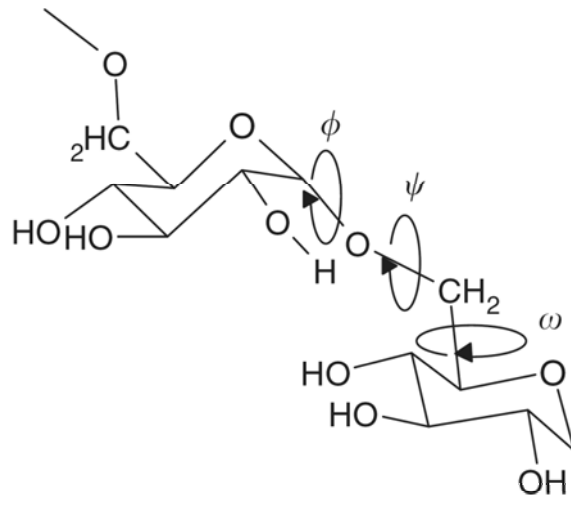
{●} = 3-linked Galp (Galp attached); {○} = 6-linked Galp (Galp or GlcpA attached), or end group;
 R1 = Rha-4Glc (Rha occasionally absent, or replaced by Me or by Ara^f); R2 = Gal-3Ara;
 R3 = Ara-3Ara-3 Ara; A = arabinosyl.

سلولز ✓

آمیلوز ✓

دکستران ✓

زانتان

